

Aivan tavallinen velho

Ämmi kantoi,
ja Ylläs antoi
sanat Kalervo
Uutulle.

TIINA TAPIO

KIITOS.

Niin Kalervo Uuttu sanoo, ja hän sanoo sen monta kertaa. Elämäntyön kumppaneille ja sen mahdollistajille. Yleisölle, Kirsti-vaimolle, tyttärille, matkailijoille. Kaikille.

– On kiitoksen aika, monien tuntema Uuttu-Kalle lausahtaa keittiönpöytänsä ääressä Äkäslompolon Rovassa.

Pöydällä on raameissa presidentin myöntämä kulttuurineuvoksen kunniakirja. Arvonimi tuli viime joulun alla ja kunniakirjan Uuttu sai edellisenä iltana kotikylässään kunnan edustuston toimittamana.

Tunnustusta on tullut, eikä Uuttu muista, milloin viimeksi on näin kehuttu.

– Rinnassa läikähti mukavasti, varsinkin kun se on monesti palellukin, Uuttu veistelee ominaiseen tapaansa.

Jotta voisi oikein tuntea lämmön, pitää joskus palella. Niin on Uutun tekstitkin oopperan lavalle kirjailtu: synnytysten tuskien, usein ajatusten hitaan jalostumisen kautta.

Syy edellisen illan juhlaan ei ollut ainostaan arvonimen virallistaminen, vaan ennen kaikkea **Mirjam Kälkäjän** kirjoittaman elämäkerran julkistaminen. Siitä voi nyt jo lähes hengästyttävänä tarinana lukea mennyttä elämää ja sen työn hedelmiä, joita saa katsella hattu kourassa nöyränä.

Monena on oltu: latukahviloiden pitäjänä, Velhokota-latukahvilan perustajana, Äkäsmyllyn isäntänä, oopperalibrettojen kirjailijana sekä näyttelijänä. Lapin kasteita toimittavana Velhona, puutaideteosten veistäjänä, Jounin kaupan myyjänä. Muun muassa.

Nyt kiire on jo vuosia ollut poissa.

– Ennen oli menoja vähän liianki kanssa, mutta nyt ei tarte hättäillä.

Uuttu elää seesteistä vanhan ihmisen elämää vaimonsa kanssa, ja parasta on nyt rauha. Oma piha ja linnunlaulun kuunteleminen. Parkinsonin tauti hidastaa liikkeitä, mutta sen kanssa pärjää, varsinkin kun ei pidä hoppua.

Mies opittiin tuntemaan Uuttu-Kallena vauhdikkaina ja luomisvoimaisina työ-

Kalervo Uuttu katselee mennyttä elämäänsä kiitollisena. Monena on saanut olla, monesta saa kiittää.

vuosinaan, mutta kuka on Kalervo Uuttu?

Äkäslompolon oma poika on alkujaan kotoisin Tapojärveltä, jossa hän on syntynyt vuonna 1943. Kotitalo oli Tapojärven kylän pohjoisosassa, viimeinen kylän talo Muonioon menevän tien varressa.

– Aineellisesti se oli köyhää, mutta henkisesti rikkaata, Uuttu kuvaa lapsuuttaan.

Uuttu oli seitsenlapsisen perheen vanhin lapsi. Kansakoulunsa Uuttu kävi Kihlangissa viiden kilometrin päässä, ja hän käveli matkan mielellään. Asuntolassa olisi kotona viihtyvällä pojalla

tullut ikävä.

– Olin niin kotirakas pienestä lähtien.

Lapsuusvuosista Uuttu muistaa ensinnäkin mielen vapauden.

– Elämä oli aina suuri arvoitus.

Jo varhaisessa vaiheessa alkoi kiehtoa runous, josta selittämättömästi syystä. Ehkä suurin syy oli siinä, että niin vähillä sanoilla saattoi ilmaista niin paljon.

– Se on sellaista laiskan miehen hommaa, Uuttu lohkaisee.

Kerran koulussa opettaja pyysi laulamaan, mutta Uuttu ei halunnut. Hän pyy-

si tehdä runon.

– Mie ajattelin, että jos mie pääsisin siitä palkkahästä.

11-vuotias Uuttu sai tehdä värssynsä ja tapauksesta on tallentunut hänen ensimmäinen runonsa: *Jouluaatto tummentuu / hymyyn käypi lasten suu. / Tilhiparvi puussa / laulaa illan suussa. / Isä lahjat käärii / äiti tuvas häärii. / Joulupullat paistuvat, / ne makealta maistuvat.*

Uuttu vietti lapsena paljon aikaa Laura-ämminsä kanssa. Ämmi **Laura Lehto** eli Lehon Laura oli syntyjään Äkäslompolon Kaulasia, hyväluontoi-

nen, eikä koskaan pahalla kiirillä. Niin Uuttu muistaa, ja häneltä ne sanat Uutun runoihin ovat tainneet tullakin.

– Kyllä ne vissiinki taitaa olla niitä samoja, joita mie olen kirjoittanut. Kuvittelen näin, Uuttu sanoo.

Ajatus ämmistä on lämmin. Kyllä mummo kantaa, on Uuttu monet kerrat tyhjän ruutupaperin kanssa keittiönpöytänsä äärellä miettinyt, ja se ajatus on vienyt eteenpäin. Sanat ovat tulleet.

Lapsena Uuttu oppi ruumilliseen työntekoon, niin kuin siihen aikaan kaikki. Työt veivät isän kanssa metsähommiin. Armeijan jäl-

keen Uuttu otti vastaan työpaikan Jounin Kaupasta, ja niihin aikoihin nuori poika tapasi tulevan vaimonsa, äkäslompololaisen Kirsti **Kangosjärven**. Pariskunta alkoi yksin ja päätti alkaa ottaa leipäänsä pääosin matkailusta. Kotamaja-latukahvilan pyörittäminen johdatteli turistien kanssa toimimiseen.

Parikymppisen Uutun mielellä ei ollut kovin kiire kasvaa aikuiseksi.

– Mie olen ollut aika pitkään lapsellinen, enkä halunnut tulla kovin nopeaan täyeksi. Mie pikkuhiljaa kypsytyn aikuisuuteen.